

Aktuální situace mantrailingu (nejen) v Německu

Před několika lety zasáhla Německo vlna mantrailingu (MT). Civilní i profesionální psovodi se nadchli pro novou metodu vyhledávání osob jak v oblasti záchranářské, tak v rámci kriminálního vyšetřování. Spolkové země v Německu a jejich příslušná výcviková střediska pro policejní psy nakoupily plemena obzvláště vhodná pro mantrailing a zahájily jejich výcvik. I v oblasti civilních psovodů se v posledních letech hodně změnilo – vznikla velká paleta psích škol nabízejících mantrailing, větší na záchranných brigád má členy, kteří se mantrailingem zabývají.

MT ve frekvenci – vypracování stopy starší více než 12 hodin je podle mého názoru nemožné.

Mantrailing naostro

Nasazení záchranářských, a tedy i mantrailových psů je regulováno v každé spolkové zemi jinak. Vzhledem k tomu, že zde uvedu také policejní interní informace, budu spolkové země, se kterými mám osobní zkušenosti, označovat jako SP1, SP2 a SP3.

SP 1 – zde policie sice už několik let provádí výcvik vlastních mantrailerů, ale jejich počet nedokáže pokrýt poptávku při vyšetřování trestných činů a vyhledávání pohřešovaných osob. Z tohoto důvodu je policie odkázána na pomoc civilních psovodů. Vzhledem k tomu, že výsledky civilních psovodů nedosahovaly požadovaných výsledků, rozhodla se policie všechny zájemce, kteří jí mantrailing nabízejí, sama přezkoušet. Podmínkou je, že psovod, který se chce přezkoušet u policie zúčastnit, musí nejdříve složit mantrailovou zkoušku u vlastního svazu (organizace). Přezkoušení u policie existuje již více než dva roky, a zatím ho žádný psovod úspěšně nesložil. Toto přezkoušení se skládá ze stopy staré asi 24 hodin a dlouhé asi 1 km ve městě. Přezkoušení zde může kromě policie provést i jeden civilní rozhodčí, u kterého jsou výsledky (nároky při zkoušce jsou stejné jako u policejního přezkoušení) lepší – už několik psovodů tuto zkoušku úspěšně složilo. Výsledky při ostrém zásahu zatím zdaleka nesplňují očekávání všech zúčastněných. I přesto, že přezkoušení psů je prováděno na stopách starých minimálně 24 hodin, mají psi při zásahu i na podstatně mladších stopách zcela mizivou úspěšnost. K nalezení hledané osoby dochází pouze v nízkém jednomístném procentu případů.

SP 2 – zde se může reálného zásahu zúčastňovat v podstatě každý psovod, který (sám) dospěje k zá-

věru, že on a jeho pes tuto kvalifikaci mají. Výsledkem je řada psovodů laiků, kteří z části nesplňují vůbec žádné požadavky – ani výcvik psa, ani výcvik psovoda nemají odpovídající kvalitu. Přezkoušení policií neexistuje. V posledních letech se zde rozmohl zajímavý systém vyhledávání osob mantrailerů – na místě, kde byla pohřešovaná osoba naposledy spatřena, je současně několik (2–3) „mantrailerů“ najednou. Každý odchází jiným směrem a hledání začíná.

SP 3 – zde se musí každý psovod se psem zúčastnit, stejně jako v SP1, přezkoušení u policie. Zajímavé ale je, že i přestože nároky při přezkoušení jsou stejné jako v SP1, je zde zcela odlišná úspěšnost. V této spolkové zemi je úspěšnost u této zkoušky kolem 50 %. Úspěšnost při reálném zásahu je stejná jako v obou předchozích SP.

U zkouškové stopy by měl být na startu volný radius 360 stupňů.

Moje osobní zkušenosti a interpretace

V SP1 přezkoušejí policista a jeden civilní rozhodčí. U policisty ještě nikdy žádný psovod neuspěl, u civilního rozhodčího uspělo již několik týmů. I přestože zkouška je pro všechny účastníky stejná. Jak tedy dochází k tomuto rozdílu? Mantrailing je velmi speciální disciplína. Od psa se vyžaduje zcela samostatná práce, nesmí brát ohled na psovoda ani na své okolí. Očekává se od něj, že stopu sleduje bez ohledu na cokoli – přechází ulice, prodírá se křovím atp. Může se jednat i o velice neschůdné cesty – je dost dobře možné, že pohřešovaná osoba touto (neschůdnou) cestou vůbec nešla. Mohla jít o několik (i desítek) metrů dál, ale zde se zachytil pach a proto teď musejí pes a psovod touto nepohodlnou cestou. Současně

Praxe ukazuje, že v absolutní většině případů pes k nalezené osobě nedojde...

ale jak při výcviku, tak při nasazení existuje vysoké riziko ovlivňování psa psovodem a (nebo) doprovodem. Tím, že mantrailer je na rozdíl od např. plošného psa na vodítku (stopovačce), je tím pádem doslova úzce spojen. Pes může být a je ovlivňován tahem vodítka, trhnutím apod. Velká část vlivů přichází ale z řeči těla psovoda a jejich doprovodu. Proto u každé zkoušky, ve které někdo z doprovodu zná průběh stopy (většinou je to minimálně rozhodčí), dostávají pes a psovod vědomě i nevědomě informaci o průběhu stopy. Stačí pootočení těla doprovodu, zpomalení doprovodu, když je tým ve špatném směru, urychlení doprovodu, když se tým rozhodl na křižovatce pro správný směr atd. Naše tělo v podstatě nedokáže mlčet a psi se během dlouhého výcviku výborně učí číst tyto informace. Z mé zkušenosti můžu říct, že absolutní většina psů, kteří jsou zde cvičeni

v oblasti mantrailingu, s přibývajícím náročností výcviku přestávají stopovat a začínají se výhradně řídit informacemi od psovoda a doprovodu. Tím, že všichni „sní“ o vypracování stop o neuvěřitelném stáří a délce ve frekvenci, tak všichni začínají dříve nebo později tyto stopy trénovat. Pro psa je vypracování těchto stop podle mého názoru nemožné, a tak se pes učí orientovat se pouze psovodem a doprovodem. Jediné opravdu objektivní přezkoušení psa a psovoda je tzv. double blind (dvakrát slepé) – ani psovod, ani doprovod (tedy ani rozhodčí) neznají průběh stopy. Kladeč dostane za úkol se od daného bodu v GPS daný počet metrů vzdálit, nikdo přitom nezná směr ani tvar stopy. Proto je také například důležité, aby takováto stopa byla provedena v okolí, které daný radius v 360 stupních umožňuje (pokud je hned na startu stopy na jedné straně čtyřproudá dálnice, tak se okamžitě jeden směr pro psa a psovoda vylučuje). Rozhodčí má

pouze pasivní funkci – dohlíží na dodržení maximálního času pro vypracování stopy a zda v této době osoba byla nalezena. Tím, že sám průběh stopy nezná, tak do práce týmu nezasahuje. Co se času pro vypracování stopy týče, i zde je velmi důležité dát v přezkoušení reálné nároky. V Německu je například u jedné MT-zkoušky čas na vypracování staré stopy o délce 1000 m čas 1 hodina. To z mé zkušenosti vede k tomu, že týmy prostě obíhají v tomto polo-měru od startu a náhodně hledají schované osoby. Týmy, které znám, tyto zkoušky udělají na „poslední chvíli“. Čas, který je pro zkoušku daný, by neměl umožňovat náhodné pobíhání po okolí. Jistěže pes a psovod potřebují rezervu, pokud vzniknou problémy, ale pouze s mírou. Policejní psovod, který přezkoušení v SP1 provádí, zkoušku ukončuje, když se tým příliš odchýlí od průběhu stopy. Současně dává

týmu vědomě tak málo informací svou řečí těla, jak to jen je možné. Civilní rozhodčí ke zkoušce přistupuje jinak a týmy jsou úspěšnější (nikoliv ale později při reálném zásahu).

V SP2 zcela zjevně toto nikoho (ani policii, ani na akci zúčastněné hasiče) neirituje, že psi, kteří zde současně údajně sledují stopu jedné a té samé osoby, jdou různým směrem. Výsledky jsou téměř nulové a pokud je osoba týmem nalezena, tak se podle mého názoru jedná o čistou náhodu. Startem několika psů současně tyto „záchranné brigády“ jednoduše zvyšují šanci, že o osobu „zakopnou“. Můj názor je ten, že pokud by tímto způsobem startovalo několik psovodů s plošnými psy na vodítku nebo dokonce týmy bez psů, dosáhly by procentuálně stejných výsledků – jedná se čistě o náhodu, nikoliv o stopování (trailování).

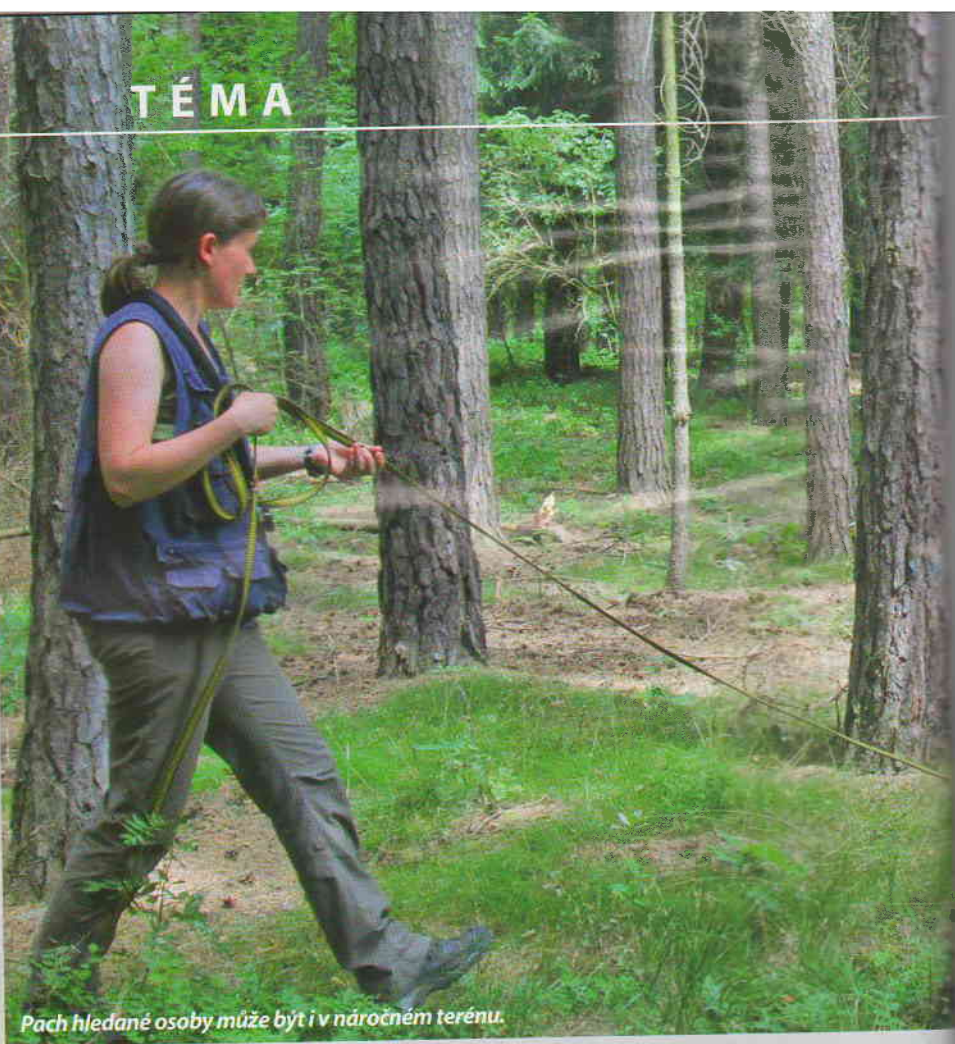
V SP3 je vysoká úspěšnost při přezkušování policejním rozhodčím. Důvodem není vyšší kvalita místních týmů, ale opět osobní vliv rozhodčího na průběh zkoušky. Pokud například rozhodčí nechá při příchodu psovoda na křižovatku zablokovat dopravu, oprávněně psovod vychází z předpokladu, že má přes tuto křižovatku přejít.

Závěr pro profesionály a dobrovolníky

Z mého pohledu se mantrailing v Evropě dostal do slepé uličky. Všichni by rádi stopovali podle vysněných cílů – staré stopy i několik dnů či dokonce týdnů, uprostřed velkoměsta, a pes úspěšně po několika kilometrech najde pohřešovanou osobu. O tom jasně mluví zkouškové řady v Německu, které přezkušují psy na stopách starých mezi 12–72 hodinami. Jsem pevně přesvědčena, že tyto stopy ve frekvenci nejsou odstopovatelné a že na-

lezení osoby je otázkou náhody, resp. výpomoci doprovodu. Důkazem jsou výsledky ze zásahů, kde k nalezení osoby dochází zcela sporadicky. Jak policie, tak i civilní psovodi se nacházejí v patové situaci – nikdo nechce a zčásti ani nemůže přiznat, že tyto požadavky na psy jsou nereálné – velkou část z těchto osob mantrailing živí. Když jeden přizná, že tyto požadavky jsou příliš vysoké, tak dvacet jiných psovodů bude tvrdit, že jejich pes to určitě dokáže. Chápu i situaci státních zástupců,

kteří se při vyšetřování obtížných kriminálních případů chytají i posledního stébla naděje a nechávají mantrailery stopovat na vícepruhové dálnici několik měsíců po spáchání trestného činu v naději, že se najdou nové důkazy. Chápu i bezradnost policistů a hasičů při vyhledávání pohřešovaných osob, když se bez větších odborných znalostí obrátí na místní psovody s žádostí o pomoc, aniž by znali jejich konkrétní kvalifikaci. Ale i tak je v zájmu všech zúčastněných pomalu na čase procitnout. Mantrailing je metoda, která má své oprávnění při vyhledávání osob. V rámci zodpovědného a kvalitního výcviku by se měly stanovit reálné cíle, které podle mne zhruba leží v jednomístném hodinovém stáří stopy – podle síly kontaminace stopy je ve velkoměstě již při 3–4 hodinách dosažena, kdežto v méně frekventované oblasti (les) je možné stopu úspěšně dokončit ještě po 8 hodinách. Toto jsou ale spíše hranice proveditelnosti, nikoliv dobrý průměr. Takže už i přezkušování v této obtížnosti je hraniční záležitost. Pokud je v zájmu všech zúčastněných zjistit, zda pes tento úkol opravdu dokáže v reálných podmínkách splnit, tj. bez pomoci, tak je rozumné přezkušovat na kritériích, která splnitelná jsou. Psovodi pak ve výcviku pracují na reálných cílech, pes se učí opravdu sledovat pach a nikoliv postoj psovoda za sebou. Takto vycvičený pes (součástí výcviku jsou podle mého názoru i pravidelné double blind stopy, jen tak se může psovod

Pach hledané osoby může být i v náročném terénu.

Nalezení osoby MT-týmem při reálném zásahu je zřídka fenomén.

presvědčit, zda jejich výcvik pokračuje správným směrem) je velkým přínosem pro všechny zúčastněné.

Zásadní rozdíl MT k jiným disciplínám v kynologii je ROZLIŠENÍ pachu. Proto by vždy při přezkoušení měl být kladen důraz na toto. Takže i při přezkoušení double blind systémem je základem to, že před vypracováním stopy psem v okolí startu projde několik lidí, a to v celém okruhu, tj. 360 stupňů okolo startu, a sice do vzdálenosti minimálně 100 metrů. Tím vznikne řada čerstvých stop, které musí být psem vyřazeny a on musí prokázat, že je schopen vnímat danou stopu, která je starší než ostatní stopy na začátku.

Při nasazení mantrailing týmu je rozhodující výsledek práce. Zde nerozlišují žádné odstíny – pouze dobře nebo špatně, bílé nebo černé. Zkrátka buď pes hledanou osobu najde, nebo ne. Praxe ukazuje, že v absolutní většině případů pes k nalezené osobě nedojde, a to z různých důvodů. Tuto oblast, kde pes skončí, často MT-tým předá jiným, většinou plošným vyhledávacím týmům, které v prohledávání oblasti pokračují. Faktem ale je, že tato spolupráce v reálu většinou nefunguje. Špatně připravený MT-tým a nebo příliš vysoké nároky na něj (stáří stopy atd.) vedou k tomu, že je pravidelně označena oblast, která s hledanou osobou nemá vůbec nic společného.

Případů, kde MT-tým označil správnou oblast (kde osoba později byla opravdu nalezena),

O AUTORCE PETRE MÜLLERS

- narozena 18.7.1980
- vystudovala Hochschule Koblenz/Diplom-Betriebswirtin (FH)
- aktivní v záchranné kynologii se věnuje od roku 2001
- členka Bundesverband Rettungshunde (BRH - největší německý svaz kynologických brigád)
- členka Schäferhundeverein
- zakládající členka IBHA

Funkce:

Psovod v brigádě BRH Bonn/Rhein-Sieg, certifikovaná výcvikářka pro výcvik záchranných psů (SV), kvalifikace rozhodčí pro posuzování Mantrailer Basis Test (BRH), kvalifikace vedoucí skupiny při zásahu - brigáda BRH Bonn/Rhein-Sieg má v průměru ročně 30 - 40 zásahů.

Jako psovod se zásahů zúčastnila se třemi záchrannými psy: doberman Grace, chodský pes Rusty (Colin Bryvilsar- BRH FL A, IRO E, IRO FL A, BH), BO malinois Tasha (Edra Bohemia Temperament BRH FL A, BRH FL, IRO E, IRO FL A, IRO FL B, BH, BGH 1, BGH 2, BGH 3).

Pes ve výcviku: Guinan (Cora z Udolí Rožnova) - zkouška Mantrailer-Basis-Test

Účast na mantrailer-seminářích u následujících instruktorů:

Jeff Schettler (K9-Georgia), John Salem (German Bloodhound Assosiation), Marcel Maierhofer (NBAS), Swen Busch (NBAS, instruktor německé policie MT), Gabriella Trautmann (mantrailing europe), Stefan Friedriszk (ASB), Tom Middlemas

Účast na zásazích výhradně s plošným psem, nikoliv s mantrailerem (brigáda spolupracuje s mantrailerem od ASB při zásazích). Vede výcvik mantrailerů od roku 2009, jednak v rámci brigády, jednak jako soukromá instruktorka. V rámci soukromé psí školy nabízí semináře mantrailingu.

znám minimální počet. Zato znám desítky případů za poslední měsíce, kde se zcela zbytečně prohledávaly oblasti, protože MT-tým chybně pracoval. Výsledek je pak fatální – zatímco by se za normálních okolností vyhodnocovaly návyky hledané osoby a pravděpodobnost, kde se může nacházet, a zde by se oblasti prohledaly plošným týmem, vrtulníkem s termovizí atd., tak se celé prohledávání koncentruje na oblasti, které by jinak roli nehrály (právem) žádnou. Souhlasím s nasazováním dobře připravených MT-týmů při reálných zásazích, ale varuji před nadhodnocováním „výsledků“, které žádným výsledkem nejsou. Pokud pes k hledané osobě nedojde, nebo alespoň k předmětům, které se této osobě dají s jistotou přiřadit (oděvy, batoh atd.), neměla by se tato trasa a „konec stopy“ brát více v potaz, než vyhodnocení běžného pohybu osoby (cesta denní vycházky, běžná cesta z práce apod.). Omezení vyhledávání na oblast na konci stopy považují za hrubou chybu, kterou jen v posledních týdnech ve spolkové zemi SP1 a SP2 s největší pravděpodobností zaplatilo několik hledaných osob životem.

Připravila: Petra Müllers
Foto: Iveta Soukupová

ALAVIS™

Moderní veterinární přípravek
na léčbu pohybového aparátu psů

ALAVIS™ Celadrin 350 mg SOFT

nyní v limitované edici
90+30 tablet ZDARMA

ALAVIS™ Celadrin 350 mg SOFT

podávejte psům a kočkám :

- s osteoartrózou
- při namožení či zánětu vazů a šlach
- pro potlačení zánětu
- pro zlepšení pohyblivosti kloubů a odstranění jejich ztuhlosti
- pro vyšší lubrikaci kloubů
- na podporu zabudovávání chondroprotektivních látek do buněk kloubních chrupavek

Žádejte u svého veterináře!

www.alavis.cz

Patron ca, s.r.o., Na Sychrově 6, Praha 10
tel.: 244 402 819, 724 091 241, e-mail: info@alavis.cz